

Algemene Vergadering Juni 2025

Statutenwijziging - toelichting

1. Inleiding

Deze toelichtende nota bevat een artikelsgewijze bespreking van een geplande statutenwijziging voor het intergemeentelijk samenwerkingsverband PONTES (verder kortweg: PONTES). Deze nota moet samen gelezen worden met het ontwerp van statutenwijziging, dat de huidige statuten op een aantal onderdelen wijzigt.

Het voorstel van statutenwijziging heeft betrekking op de wijzigingen van de artikelen die de uittreding van leden-deelgemeenten regelen. Omdat vandaag moet worden vastgesteld dat de modaliteiten voor een eventuele uittreding onvoldoende zijn geregeld, noch gedefinieerd, heeft de Raad van Bestuur bijgevoegde statutenwijziging aangenomen met het oog op de goedkeuring ervan door de Algemene Vergadering in juni 2025.

De artikelen 422 en 423 van het Decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en de artikelen 8 en 9 van de huidige statuten voorzien mogelijkheden voor leden-deelgemeenten om tussentijds uit te treden of om uitgesloten te worden van de vereniging indien een aandeelhouder zijn statutaire verplichtingen tegenover de vereniging niet zou nakomen. In deze regelgeving wordt bepaald dat deze uitreders een schadevergoeding moeten betalen voor de schade die hun uittreding berokkent. De wetgeving bepaalt echter niet hoe de begrippen 'schade die de uittreding berokkent' moeten worden ingevuld. De voorgestelde wijzigingen strekken ertoe die onduidelijkheid op te heffen en dit begrip nader in te vullen voor PONTES.

De actuele statuten werden voor het laatst gewijzigd door de Algemene Vergadering op 23 juni 2022 en gepubliceerd in de Bijlagen van het Belgisch Staatsblad op 19 augustus 2022.

2. Procedure

Overeenkomstig artikel 16, §4 van de statuten worden de bijeenkomsten van de Algemene Vergadering voorbereid door de Raad van Bestuur.

De tekst van de voorgestelde statutenwijziging werd door de Raad van Bestuur aangenomen op 21 februari 2024. Omwille van de wijzigingen in de decretale regels inzake het administratief toezicht kon deze statutenwijziging niet meer tijdig worden geagendeerd voor de Algemene Vergadering van juni 2024 en werd de behandeling voorlopig uitgesteld.

Overeenkomstig artikel 427 van het Decreet van 22 december 2017 over het Lokaal Bestuur wordt een ontwerp van statutenwijziging tenminste 150 dagen voor de bijeenkomst van de Algemene Vergadering op straffe van nietigheid voor advies overgemaakt aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering heeft op 10 februari 2025 een niet-bindend advies geformuleerd met de suggestie om het voorstel tot statutenwijziging op een aantal punten bij te sturen. **Aan alle opmerkingen uit het advies werd gevolg gegeven en werd het voorstel van statutenwijziging aangepast.**

Uiterlijk 90 dagen voorafgaand aan de Algemene Vergadering wordt het ontwerp samen met het advies voorgelegd aan alle leden-deelgemeenten en bepalen de leden-deelgemeenten het mandaat van hun respectieve vertegenwoordigers.

3. Bijlagen

- a) Actuele statuten, goedgekeurd op 23 juni 2022 en gepubliceerd op 19 augustus 2022
- b) Ontwerp van statutenwijziging, aangenomen door de Raad van Bestuur op 19 maart 2025
- c) Advies van de Vlaamse Regering van 10 februari 2025

4. Artikelsgewijze bespreking

Deze artikelsgewijze bespreking bevat louter een toelichting bij de artikelen die effectief worden gewijzigd. De artikelen die onveranderd blijven, worden niet besproken.

Artikel 8 Tussentijdse uittreding en uitsluiting

Het huidige artikel 8 gaat nog uit van een eventuele uittreding van een deelgemeente die oorspronkelijk in de wetgeving alleen mogelijk was bij het einde van de statutaire duur van het intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Artikel 422 van het Decreet Lokaal Bestuur werd echter gewijzigd en heeft ook een tussentijdse uittreding mogelijk gemaakt. De huidige statuten worden door deze wijziging in overeenstemming gebracht met de decretale bepaling.

De tussentijdse uittreding wordt mee voorzien in de gewijzigde versie van artikel 8.

Artikel 9 Procedure uitsluiting

Het voorstel van gewijzigd artikel 9 verwijst enerzijds naar een nieuw in te voegen artikel 9bis (zie verder), waarin het principe van de schadevergoeding staat.

Conform het advies van de Vlaamse Regering wordt de bepaling dat er geen scheidingsaandeel wordt voorzien uitdrukkelijk mee in de bepaling van artikel 9 behouden. De laatste zin van het artikel wordt aldus niet geschrapt.

Artikel 9bis (nieuw) Principe schadevergoeding

Zoals hiervoor in de inleiding reeds aangehaald, bevat de actuele wetgeving, noch de parlementaire voorbereiding ervan, geen nadere principes over de wijze waarop invulling moet worden gegeven aan het begrip 'schade die de uittreding berokkent'.

Het uitgangspunt is evenwel duidelijk:

1. de gemeente die bij het einde van de statutaire duur niet langer lid wenst te blijven van het intergemeentelijk samenwerkingsverband is geen schadevergoeding verschuldigd maar moeten wel hun contractuele verbintenissen naleven;
2. de gemeenten die tussentijds (in de loop van de statutaire duur) wensen uit te treden of worden uitgesloten zijn gehouden tot schadevergoeding; hetzelfde principe is van toepassing op gemeenten die wensen uit te treden naar aanleiding van een vrijwillige fusie.

In het eerste geval zullen de gemeenten die voordien contractuele verbintenissen zijn aangegaan ten voordele van het intergemeentelijk samenwerkingsverband (bijv. verlenen van waarborgen bij financiële instellingen, verlenen van zakelijke rechten, enz...) ertoe gehouden zijn om deze engagementen na te komen. Het feit dat zij niet langer lid wensen te blijven bij het einde van de statutaire looptijd, mag geen afbreuk doen aan deze verbintenissen.

Het tweede geval handelt over de toepassing van artikel 422 van het Decreet Lokaal Bestuur dat voorziet in een schadevergoeding bij tussentijdse uittreding, gedwongen uitsluiting en/of uittreding naar aanleiding van vrijwillige fusie maar waarvan de principes niet verder worden uitgewerkt.

In het ontwerp van statutenwijziging wordt derhalve een nieuw artikel toegevoegd waarin de vergoedingsprincipes worden benoemd en hier nader worden toegelicht. Voor de invulling van dit principe wordt uitgegaan van de belangrijkste verplichtingen van het intergemeentelijk samenwerkingsverband, met name de verplichtingen inzake schulden op lange en korte termijn en de verplichting aan personeelsuitgaven.

Het nieuwe artikel bepaalt daarom dat (1) er geen recht is op een scheidingsaandeel en dat (2) de schadevergoeding bestaat uit een deel van enerzijds de openstaande schulden en anderzijds de toekomstige personeelsuitgaven van het intergemeentelijk samenwerkingsverband.

De openstaande schulden van de organisatie zijn eenvoudig af te leiden uit de recentste jaarrekening waarbij de passiefzijde van de balans de schulden op langer dan een jaar (rubriek 17 MAR¹) bevat,

¹ MAR = Minimum indeling van het Algemeen Rekeningstelsel

alsook de schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen (rubriek 42 MAR). Deze bedragen worden aangevuld met de verschuldigde intresten op voormelde schulden (rubriek 65 MAR).

De toekomstige personeelsuitgaven beschrijven, lijkt opnieuw een evenwichtsoefening. Er is immers een groot verschil tussen de deelgemeente die tussentijds uittreedt in bijvoorbeeld jaar 2 van de statutaire duur en een gemeente die de organisatie wenst te verlaten in jaar 15 van de statutaire duur. De omvang van de personeelsverplichtingen bedraagt theoretisch nog 16 jaar voor de gemeente die het tweede jaar uittreedt, maar bedraagt nog slechts 3 jaar voor de gemeente die uitstapt in jaar 15. Hier wensen we een verschillende behandeling tussen uittreeders te vermijden en zijn we van oordeel dat de verplichting 'personeelsuitgaven' voor iedere uittreder hetzelfde moet worden berekend. We zijn daarom voorstander om voor de berekening van dit onderdeel 9 jaren (de helft van de statutaire duur) in rekening te brengen, vermeerderd met de toekomstige verplichtingen inzake responsabiliseringsbijdragen en pensioenuitgaven. Elk intergemeentelijk samenwerkingsverband dat in de loop van de geschiedenis statutaire medewerkers in dienst heeft gehad of nog heeft, is gehouden tot betaling van responsabiliseringsbijdragen (waarbij benadrukt moet worden dat intergemeentelijke samenwerkingsverbanden worden uitgesloten van de compensatie waarop lokale besturen wel recht hebben) en tot de volledige pensioenuitgaven van zodra de laatste statutaire medewerker met pensioen gaat. Deze pensioenverplichtingen kunnen afhankelijk van het aantal medewerkers hoge bedragen vertegenwoordigen (voor PONTES gaat het in concreto om ongeveer 15 miljoen euro). Aangezien de uittreedende gemeenten mee het personeelsbeleid van de organisatie hebben ingevuld, kunnen zij deze verplichting bij uittrekking moeilijk afwentelen op louter de overblijvende deelgemeenten.

Concreet zal dus een berekening worden gemaakt van de personeelsuitgaven gedurende 9 jaren, te vermeerderen met de toekomstige responsabiliseringsbijdragen en de pensioenuitgaven zoals die ieder jaar worden geactualiseerd en deel uitmaken van de financiële audit van de bedrijfsrevisor-commissaris.

Concluderend bedraagt de uittreedingsvergoeding het evenredig aandeel van de betrokken gemeente in enerzijds de lang- en kortlopende schulden, alsook in anderzijds de personeelsuitgaven voor 9 jaren te vermeerderen met de toekomstige pensioenverplichtingen.

Artikel 12 Kapitaalsinbreng

Er wordt voorgesteld om artikel 12, §5 van de statuten eveneens te wijzigen om in het licht van voorgaande wijzigingen geen misverstand

te creëren over een potentiële vergoeding van de leden-
deelgemeenten.

Dit artikel voorziet nog een vergoeding voor inbreng maar aangezien artikel 42 van de statuten reeds eerder werd gewijzigd en een eventuele dividenduitkering bewust werd geschrapt (cfr. de besluitvorming van de Rulingcommissie van de FOD Financiën en de onderwerping aan de rechtspersonenbelasting i.p.v. aan de vennootschapsbelasting), heeft het geen zin om de huidige tekst van paragraaf vijf te behouden. De zinssnede over de vergoeding van de inbreng wordt daarom geschrapt.

Namens de Raad van Bestuur:

Antwerpen-Wilrijk, maart 2025